

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

เท่าที่ผ่านมากการศึกษาวิเคราะห์คำกริยาในภาษาไทยมักวิเคราะห์ตามไวยากรณ์แนวเดิม ไวยากรณ์โครงสร้าง ไวยากรณ์ปริวรรต และ วิเคราะห์ทางอรรถศาสตร์

ปัจจุบันวิทยาการทางด้านคอมพิวเตอร์เจริญมากขึ้นจนถึงขั้นที่จะพยายามใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยแปลภาษาจากภาษาหนึ่งสู่อีกภาษาหนึ่ง ซึ่งการศึกษาวิเคราะห์ตามแนวไวยากรณ์ต่างๆ ดังกล่าวมาในข้างต้นนั้น ยังไม่สามารถนำมาใช้ในการแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างสมบูรณ์ เพราะภาษาธรรมชาติแต่ละภาษามีลักษณะธรรมชาติของภาษาแตกต่างกัน การใช้ไวยากรณ์แนวใดแนวหนึ่งยังไม่เพียงพอต่อการเปรียบเทียบภาษาคู่แปล

ดังนั้นศาสตราจารย์แบร์นาร์ด วอกัวนักภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์ กลุ่ม GETA ประเทศฝรั่งเศส จึงได้เสนอแนวการวิเคราะห์โครงสร้างภาษาอีกแนวหนึ่ง คือ โครงสร้างระดับตรรกะ (Logic Level) เพื่อให้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ภาษาสำหรับแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

แบร์นาร์ด วอกัว (Vauquois.B,1978) เสนอแนวคิดว่าการแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องวิเคราะห์ภาษาในระดับที่เห็นความเป็นกลางของภาษาต่างๆ ให้มากที่สุด และเห็นว่าการรวมแนวความคิดการวิเคราะห์ประโยคแนวไวยากรณ์พึงพาและแนวคิดของภาษาโปรล็อก (Prolog) ซึ่งวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของ predicate และ argument จะทำให้เห็นความเป็นกลางของภาษามากที่สุด จึงนำมาประยุกต์ใช้และเรียกการวิเคราะห์ภาษาระดับใหม่นี้ว่า Logic Level หรือระดับตรรกะ ซึ่งจะอธิบายอย่างละเอียดในบทที่ 2 ต่อไป

ด้วยเหตุที่การศึกษาวิเคราะห์ประโยคภาษาไทยในระดับตรรกะยังมีน้อยมาก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์คำกริยาและองค์ประกอบบังคับในระดับตรรกะในสารคดีท่องเที่ยวซึ่งถือว่าเป็นภาษาเฉพาะกลุ่ม(Sublanguage)แบบหนึ่ง เพราะเห็นว่าน่าจะมีการใช้คำกริยาในการบรรยายที่หลากหลายกว่าบทความชนิดอื่นๆ รวมทั้งผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิเคราะห์ภาษาจากภาษาเฉพาะกลุ่มนั้นน่าจะทำให้เห็นลักษณะของภาษาไทยที่ใช้ในกลุ่มนั้นๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแปลภาษาในอนาคตได้ในระดับหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังทำให้ทราบ

ถึงการวิเคราะห์คำกริยาและองค์ประกอบบังคับที่ใช้ในสารคดีท่องเที่ยว ทราบถึงความสัมพันธ์ทางด้านความหมายระหว่างคำกริยาและองค์ประกอบบังคับของคำกริยานั้นๆ โดยใช้กรอบการกด้วย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประกอบด้วยบทต่างๆ 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 การแบ่งคำกริยาในระดับต่างๆ ทั้งในระดับโครงสร้างพื้นผิว ระดับโครงสร้างตรรกะ และในระดับโครงสร้างลึกบทที่ 3 คำกริยาระดับตรรกะในสารคดีท่องเที่ยว เป็นการศึกษาวิเคราะห์หาลักษณะของคำกริยาและหาจำนวนองค์ประกอบบังคับของคำกริยา บทที่ 4 การศึกษาลักษณะขององค์ประกอบบังคับ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างคำกริยาและองค์ประกอบบังคับว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยอาศัยกรอบการกในการศึกษาวิเคราะห์ บทที่ 5 เป็นบทสรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคำกริยาระดับตรรกะในสารคดีท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาคำกริยาและองค์ประกอบบังคับของคำกริยาแต่ละประเภทในสารคดีท่องเที่ยว

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

คำกริยาประเภทต่างๆ จะมีองค์ประกอบบังคับที่แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์จากอนุสาร อ.ส.ท. ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 - 2542 จำนวน 40 ปี
2. ศึกษาวิเคราะห์คำกริยาในสารคดีท่องเที่ยวจำนวน 40 บทความ โดยทำการสุ่มเลือกปีละ 1 บทความ จาก บทความจำนวน 40 ปี
3. ศึกษาจากสารคดีท่องเที่ยวที่เขียนถึงสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

1.5 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

- งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลบทความจากอนุสาร อ.ส.ท. นับแต่ตีพิมพ์เป็นฉบับแรก ในเดือนสิงหาคม 2503 จนถึงปีที่ 40 ฉบับที่ 5 เดือนธันวาคม 2542 รวม 40 ปี จำนวน 480 ฉบับ เพื่อให้ได้ข้อมูลภาษาที่ครอบคลุม
- เกณฑ์การคัดเลือกบทความ ทำโดยสุ่มเลือกบทความที่เกี่ยวกับสารคดีท่องเที่ยวมาปีละ 1 บทความ จาก 40 ปี จากการจับฉลาก ได้จำนวน 40 บทความ ดังนี้

1. ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2503
บทความ "ไปหัวหินกับรถพิเศษ"
2. ปีที่ 1 ฉบับที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2504
บทความ "แก่งละว้าถ้ำเนรมิต"
3. ปีที่ 2 ฉบับที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2505
บทความ "ถ้าพระขยงกระบี่"
4. ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2506
บทความ "แก่งหินเพิง"
5. ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2507
บทความ "ฟ้าสงที่บ้านลานสง"
6. ปีที่ 5 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2508
บทความ "เกาะสาก"
7. ปีที่ 6 ฉบับที่ 9 เมษายน พ.ศ.2509
บทความ "บันทึกจากแม่น้ำแคว"
8. ปีที่ 7 ฉบับที่ 9 เมษายน พ.ศ.2510
บทความ "วังตะเคียน"
9. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2511
บทความ "ภูหลวง"
10. ปีที่ 9 ฉบับที่ 9 เมษายน พ.ศ.2512
บทความ "สู่อุทยานเขาเขียว"
11. ปีที่ ฉบับที่ พ.ศ.2513
บทความ "ถ้าพระงาม"

12. ปีที่ ฉบับที่ พ.ศ.2514
บทความ "ถ้าไทร"
13. ปีที่ 12 ฉบับที่ 9 เมษายน พ.ศ.2515
บทความ "กุยบุรี"
14. ปีที่ 13 ฉบับที่ 9 เมษายน พ.ศ.2516
บทความ "ลัดไปเที่ยวแคนยอนน้อย"
15. ปีที่ 14 ฉบับที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2517
บทความ "เขาสอยดาวป่าสุดท้ายของตะวันออก"
16. ปีที่ 15 ฉบับที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2518
บทความ "น้ำตกคลองลาน"
17. ปีที่ 16 ฉบับที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2519
บทความ "เที่ยวน้ำตกใกล้กรุง"
18. ปีที่ 17 ฉบับที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2520
บทความ "นาที่เหงาที่เขาร่อง"
19. ปีที่ 18 ฉบับที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2521
บทความ "น้ำตกใหม่ วงก้านเหลือง"
20. ปีที่ 19 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2522
บทความ "ปลายฤดูแล้งในป่าเขาใหญ่"
21. ปีที่ 20 ฉบับที่ 9 เมษายน พ.ศ.2523
บทความ "ภูทอก"
22. ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 กันยายน พ.ศ.2524
บทความ "บันทึกบนทางสายเปลี่ยว แม่ระมาด-ท่าสองยาง"
23. ปีที่ 23 ฉบับที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2525
บทความ "น้ำตกตองตะโปง "
24. ปีที่ 23 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2526
บทความ "ไปแรมคืนที่อ่าวสามร้อยยอด"
25. ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2527
บทความ "สุดยอดการเดินทางสู่ธรรมชาติ"

26. ปีที่ 25 ฉบับที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2528
บทความ "ลิมิต้นความฝันของทะเลสีน้ำเงิน"
27. ปีที่ 26 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2529
บทความ "เที่ยวป่าจันทบูร"
28. ปีที่ 28 ฉบับที่ 2 กันยายน พ.ศ.2530
บทความ "บันทึกการแสวงหาสุดยอดน้ำตกตอนล่าง"
29. ปีที่ 28 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2531
บทความ "ภูแวง"
30. ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 กันยายน พ.ศ.2532
บทความ "ขับลั้งกาป่าสุดท้ายเมืองลพบุรี"
31. ปีที่ 30 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2533
บทความ "ท่องป่าขุนน้ำวัง สู่ยอดดอยหลวง"
32. ปีที่ 32 ฉบับที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2534
บทความ "จวบจนสิ้นฤดูกาลขอให้ดอกไม้ผลิบานบนภูผาแต้ม"
33. ปีที่ 32 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2535
บทความ "แค้นปิ้งแม่สุริน"
34. ปีที่ 33 ฉบับที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2536
บทความ "อันดามัน ทะเลสีไพลิน สวรรค์ของการท่องเที่ยว"
35. ปีที่ 34 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2537
บทความ "ทุ่งดอกไม้ละลานตาที่ป่าฝนบนภูสอยดาว"
36. ปีที่ 36 ฉบับที่ 2 กันยายน พ.ศ.2538
บทความ "ท่องป่าเมืองกาญจน์กับอินเดียนแดง"
37. ปีที่ 36 ฉบับที่ 6 มกราคม พ.ศ.2539
บทความ "เที่ยงดาวอีกตำนานแห่งขุนเขา"
38. ปีที่ 39 ฉบับที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2540
บทความ "วันที่ลมร้อนย่อนคืนสู่หมู่เกาะอ่างทอง"
39. ปีที่ 38 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2541
บทความ "เลยดินแดนแห่งขุนเขามหัศจรรย์"

40. ปีที่ 39 ฉบับที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542

บทความ "คุณหมิงและก๊วยหลิน เมืองเลย"

1.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลจากอนุสาร อ.ส.ท. ตั้งแต่เริ่มตีพิมพ์ฉบับแรก คือ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 สิงหาคม 2503 ถึงปี 2542 รวม 480 ฉบับ
2. คัดเลือกบทความตามขอบเขตที่กำหนดไว้ทั้งหมดและทำการสุ่มแบบจับฉลากมาปีละ 1 บทความ
3. วิเคราะห์คำกริยาและองค์ประกอบบังคับจากข้อมูลบทความ
4. สรุปผลการวิเคราะห์และเสนอผลงานการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประเภทของคำกริยาและองค์ประกอบบังคับในสารคดีท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับ ธรรมชาติ
2. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคระดับตรรกะในภาษาเฉพาะกลุ่มอื่นๆ
3. ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการแปลภาษาด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

1.8 นิยามคำศัพท์

1. การวิเคราะห์ภาษาระดับตรรกะ (Logic Level)

คือ การวิเคราะห์โครงสร้างภาษาอีกระดับหนึ่ง โดยจะวิเคราะห์หาองค์ประกอบบังคับของคำกริยา การวิเคราะห์ในระดับนี้นักภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์เชื่อว่าสามารถหาลักษณะที่เป็นกลางของภาษาธรรมชาติได้

2. องค์ประกอบบังคับ (Argument)

เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่ต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาแต่ละตัว โดยคำกริยาบางตัวอาจจะมีจำนวนองค์ประกอบบังคับ 1 ตัวหรือมากกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของคำกริยานั้นๆ เช่น

ข้อความ ...พื้นที่ของถ้ำนี้กว้างมาก...

(ถ้ำไทร, 2514)

กว้าง (พื้นที่ของถ้ำนี้)

กว้าง มีองค์ประกอบบังคับ 1 ตัว คือ พื้นที่ของถ้ำนี้

3. คำกริยาเดี่ยว คือ คำกริยาที่มีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ที่เป็น 1 หน่วยคำ เช่น กิน เดิน นั่ง นอน สนใจ
4. คำกริยาประสม คือ คำที่เกิดจากการประสมคำ 2 คำขึ้นไป เมื่อนำมาประสมกัน แล้วเกิดความหมายใหม่ เช่น ตั้งโต๊ะ กินแรง ฯลฯ
5. คำกริยาซ้ำ คือ คำกริยาที่เป็นคำซ้ำ โดยจะปรากฏเครื่องหมาย "ๆ"
6. คำกริยาซ้อน คือ คำกริยาที่เป็นคำซ้อนที่เกิดจากการนำเอาคำ 2 คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาซ้อนกันซึ่งอาจจะเป็นการซ้อนเพื่อเสียง หรือซ้อนเพื่อความหมายก็ได้

1.9 ทบทวนวรรณกรรม

วรรณกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำกริยาและองค์ประกอบบังคับในงานวิจัยนี้ มีดังนี้

1. พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้กล่าวถึงภาคแสดงของเอกรรทประโยคในหนังสือ หลักภาษาไทย (2539 ;193) สรุปได้ว่า

ภาคแสดง คือคำที่แสดงอาการของภาคประธานให้ได้ใจความครบว่า แสดงอาการอย่างนั้นอย่างนี้ เช่น "ตาสี-นอน" "บ้าน-งาม" "ฉัน-กินข้าว" "เขา-เป็นนายอำเภอ" เป็นต้น ภาคที่อยู่ท้ายประธาน เช่นคำว่า "นอน" "งาม" "กินข้าว" และ "เป็นนายอำเภอ" จะเรียกว่า ภาคแสดง

ในเอกรรทประโยค ภาคแสดงจะประกอบด้วยบทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม และบทขยายกรรม ในแต่ละบทจะประกอบด้วยคำหรือวลีชนิดต่างๆ ต่อไปนี้

1. บทกวี ประกอบด้วย คำกริยา เช่น

"นกบิน" (อกรรมกริยา)

"คนกินข้าว" (สกรรมกริยา)

"คนนี้เป็นครู" (วิกตรรถกริยา)

กริยาวลี ที่ใช้เป็นบทกวีของประโยค เช่น

"เขาควรวินดี"

"เขาได้มาที่บ้าน"

บทขยายกริยา ประกอบด้วย คำวิเศษณ์ หรือวลีต่างๆ ที่ใช้ขยายบทกวีให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น

"เขามาก่อน" ก่อน เป็นวิเศษณ์บอกกาลของกริยา มา

"เขาเดินไว" ไว เป็นคำวิเศษณ์บอกลักษณะของกริยา เดิน

"เขาวิ่งเร็วมากทีเดียว" เร็วมากทีเดียว เป็นวิเศษณ์วลีบอกลักษณะ

"เขาอนอนสิบชั่วโมงเต็ม" สิบชั่วโมงเต็ม เป็นวิเศษณ์วลีบอกประมาณ

2. บทกรรม ประกอบด้วย คำนาม เช่น

"ฉันเห็นคน"

ประกอบด้วย คำสรรพนาม เช่น

"เขารักฉัน"

ประกอบด้วย บทกวีสภาวะมาลา เช่น

"เขาชอบนอน"

ประกอบด้วย คำวิเศษณ์ เช่น

"เขาไม่รักดี"

ประกอบด้วย บทวลีต่างๆ เช่น

"ฉันชอบนกเขาชวา " (นามวลี)

"ฉันไม่ชอบถูกบังคับ" (กริยาวลี)

"พระองค์ทรงชุบเลี้ยง ข้าบ่อบทมาลย์ ปานฉะนี้ " (สรรพนามวลี)

2.1 บทขยายกรรม ประกอบด้วย คำวิเศษณ์ บทวิภัติการก และบทวลี เช่น

บทขยายกรรมที่เป็นคำวิเศษณ์ เช่น

“เขาจับข้างป่า”

บทขยายกรรมที่เป็นบทวิภัติการก เช่น

“ฉันนับถือ นายมี นายอำเภอ”

บทขยายกรรมที่เป็นบทวลี เช่น

“ตาสีกินข้าวสามชามกว่า”

2. นววรรณ พันธุมเมธา กล่าวถึง คำกริยาในหนังสือ ไวยากรณ์ไทย (2527 ; 6) สรุปได้ว่า คำกริยาเป็นคำหลักประเภทหนึ่ง หมายถึง คำที่ใช้แสดงอาการ หรือ สภาพ หรือ เหตุการณ์ต่างๆ แบ่งออกได้ 5 ประเภท ดังนี้

1. กริยาเปรียบเทียบ	เช่น “งานใบนี <u>เท่ากับ</u> งานใบนั้น”
2. กริยาแสดงสภาพ	เช่น “บ้านเขา <u>ใหญ่</u> นะ”
3. กริยาแสดงประสบการณ์	เช่น “เด็ก <u>ตื่น</u> ตื่น”
4. กริยาแสดงอาการ	เช่น “น้อง <u>หัวเราะ</u> ”
5. กริยาที่เป็นเหตุให้เปลี่ยนแปลง	เช่น “ <u>นึก</u> ผลึกน้อย”

3. บรรจบ พันธุมเมธา กล่าวถึงภาคแสดงในหนังสือ ลักษณะภาษาไทย (2519; 140)

สรุปได้ว่า ภาคแสดง คือ คำกริยา นอกจากนี้ในประโยคยังมีประธาน หรือผู้ทำ หรือ ผู้แสดงกริยา ภาคของผู้ถูกกระทำ คือ กรรม และ ภาคขยายซึ่งแบ่งออกเป็นสองพวกคือ ขยายผู้ทำ หรือ ผู้ถูก เรียกว่า คุณศัพท์ ขยายกริยา เรียกว่า กริยาวิเศษณ์

4. วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ กล่าวถึง คำกริยาในหนังสือ โครงสร้างภาษาไทย (2530 ; 23)

สรุปได้ว่า คำกริยามีหน้าที่กำหนดส่วนมูลฐานของประโยค แบ่งได้ 3 ชนิดดังนี้

1. หน่วยกรรม (อ) เป็นคำกริยาที่ทำหน้าที่เป็นส่วนของประโยค เมื่อไม่มีหน่วยกรรมตรงตามหลัง เช่น

<u>ฝนตก</u>	<u>น้ำเดือด</u>
<u>เด็กร้องไห้</u>	<u>นาฬิกาตาย</u>

2. **หน่วยสกรรม (ส)** เป็นคำกริยาที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยค เมื่อมีหน่วยกรรมตรงตามหลัง เช่น

หิวน้ำ	ล้างจาน
ทำกับข้าว	เขียนหนังสือ

3. **หน่วยทวิกรรม (ท)** เป็นคำกริยาที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยค เมื่อมีหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรองตามหลัง เช่น

แม่ให้เงินลูก	แม่ให้ของตำรวจ
เพื่อนคนไหนบอกเรื่องนี้เธอ	

5. **สุนันท์ อัญชลินกุล**

จากงานวิจัยเกี่ยวกับค่าแสดงระดับตรรกะในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 – 6 (2538) ผู้วิจัยพบว่า ค่าแสดงในกฎหมายบางคำ จะมีจำนวนองค์ประกอบบังคับมากกว่าค่าแสดงตัวเดียวกันที่ไม่ใช่ภาษากฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่ใช้ระบุเงื่อนไขและระบุเงื่อนไขในภาษากฎหมายต้องนับเป็นองค์ประกอบบังคับเสมอ

6. Charles J. Fillmore

เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ ระหว่างคำนามกับคำกริยา ไว้ในปี 1968 โดยพิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์ ทางด้านต่างๆ ของคำนามและคำกริยา และเรียกความสัมพันธ์นั้นว่า "การกสัมพันธ์" หรือความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์นั่นเอง ลักษณะการกสัมพันธ์ที่ ฟิลล์มอร์ เสนอในปี ค.ศ. 1968 นั้น มีอยู่ 6 การก คือ

1. ผู้ทำ	4. ผลลัพธ์
2. เครื่องมือ	5. สถานที่
3. ผู้รับสภาพ	6. ผู้ถูก

ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 ก็เสนอความสัมพันธ์อีกชุดหนึ่ง โดยยังคงลักษณะ

1. ผู้ทำ	2. เครื่องมือ
3. ผู้ถูก	4. สถานที่

และเพิ่ม

5. ผู้มีประสบการณ์	6. ผู้ร่วมกระทำ
7. ผู้รับประโยชน์	8. เวลา
9. จุดเริ่มต้น	10. จุดหมาย

7. Wallace L. Chafe

แบ่งคำกริยาออกเป็น 5 ประเภทในหนังสือ Meaning and the Structure of Language (1970) ได้แก่

1. คำกริยาแสดงสภาพ (state) คือ คำกริยาที่แสดงสภาพของนามซึ่งเป็นนามที่ทรง-รับกริยา

เช่น "ปลาสด" "รูปสวย"

2. คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง (process) คือ คำกริยาที่แสดงสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของนามที่ทรง-รับกริยา

เช่น "เสื้อหด" "กระจกแตก"

3. คำกริยาแสดงอาการ (action) คือ คำกริยาที่แสดงอาการหรือการกระทำของนามที่เป็นนามที่ทำกริยา

เช่น "เด็กยิ้ม" "นิตหัวเราะ"

4. คำกริยาแสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง (action – process) คือ คำกริยาที่แสดงอาการของนามที่ทำกริยาและในขณะเดียวกันจะเปลี่ยนแปลงสภาพของนามที่ทรง-รับกริยาด้วย กริยาชนิดนี้จะมีลักษณะผสม คือ มีทั้งลักษณะของกริยาแสดงอาการและลักษณะของกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง

เช่น "ความร้อนละลายน้ำตาล" "จิวทอดไข่"

5. คำกริยาแสดงสภาวะรอบตัว (ambient) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิดคือ

5.1 กริยาแสดงสภาวะรอบตัว คือ คำกริยาที่แสดงสภาพรอบตัว โดยไม่มีนามปรากฏร่วมด้วย ประโยคซึ่งมีกริยาที่แสดงสภาพรอบตัว จะแสดงความหมาย เฉพาะภาคแสดงเท่านั้น เช่น "It's late". ในภาษาไทยลักษณะเช่นนี้จะไม่ใช่ คำกริยาที่แสดงสภาพของสภาวะรอบตัว แต่เป็นการละนาม เช่น "สายแล้ว" อาจจะละนาม "เวลา" ไว้

5.2 กริยาแสดงอาการของสภาวะรอบตัว คือ คำกริยาที่แสดงอาการของสภาวะรอบตัว โดยไม่มีนามปรากฏร่วมด้วย ประโยคซึ่งมีกริยาแสดงอาการของสภาวะรอบตัวจะแสดงความหมายเฉพาะภาคแสดงเท่านั้น เช่น It's raining. .ในภาษาไทยลักษณะเช่นนี้จะเป็นประโยค

ดังนั้นในภาษาไทยอาจจะแบ่งคำกริยาออกเป็น 4 ชนิด คือ คำกริยาแสดงสภาพ คำกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลง คำกริยาแสดงอาการ และคำกริยาที่แสดงทั้งอาการและการเปลี่ยนแปลง โดยลักษณะคำกริยาแสดงสภาวะรอบตัวนั้นไม่มีในภาษาไทย

8. ภาณู สังขะวรรณ

เสนอแนวคิดไวยากรณ์การกในวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคภาษาไทย (2527) แบ่งคำกริยาออกเป็น 3 ประเภท คือ คำกริยาอาการ คำกริยาแสดงสภาพ และคำกริยาแสดงความรู้สึก รวมทั้งแบ่งลักษณะความสัมพันธ์ออกเป็น 16 แบบ ดังนี้

1. ผู้ทำ	9. หน่วยวัด
2. ผู้ทรงสภาพ	10. ผู้เสริม
3. ผู้ประสบ	11. เวลา
4. ผู้ถูก	12. สาเหตุ
5. ผล	13. แหล่งเดิม
6. จุดหมาย	14. เครื่องมือ
7. สถานที่	15. ลักษณะ
8. ผู้ร่วม	16. ผู้รับประโยชน์